

EVAI GELLIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindennemű postai küldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszko István lelkészhez (Rákoskeresztúr, Pest megye) küldendő.

SZERKESZTIK:
RAFFAY SÁNDOR NOSZKÓ ISTVÁN
 budapesti lelkész. rákoskeresztúri lelkész.
 FŐMUNKATARSOK:
 SCHOLTZ ÖDÖN BLATNICZKY PÁL
 ágfalvi esperes-lelkész. cinkotai lelkész.
 GÖMÖRY JÁNOS ALEXY LAJOS
 eperjesi főgym. igazgató. czeplédi nyug. ig. tanító.

Megjelenik hetenként egy iven
 A lap ára:
 Egész évre 12 K
 Félévre 6 K
 Negyedévre 3 K
 Egyes szám ára 40 f.
 Hirdetések és pályázatok ára:
 Egész oldal 40 K
 Allandó hirdetések megvezetés szerint

TARTALOMJEGYZÉK: VEZÉRCIKK: **Raffay Sándor megnyitója a MELE közgyűlésén.** — Cikkek: **Egyetemes közgyűlés. — Luther-Társaság közgyűlése. — Belélet. — Pályázatok és hirdetések.**

Raffay Sándor megnyitója a MELE közgyűlésén.

Igen tisztelt Közgyűlés!

A MELE közgyűlésére megjelent tagtársainkat és a munkánk iránt érdeklődő tisztelt vendégeinket meleg testvérszeretettel üdvözlöm.

Sajnálkozással jelentem, hogy közfiszteletben és közszeretletben álló elnökünk, Veres József békési főesperes, szerencsésen sikerült komoly operáció utóhatásai miatt nem vehet részt tanácskozásainkon. Sajnálkozásunk kifejezését kísérje ama jókívánságunk, hogy a kegyelem Istene adja vissza elnökünknek acélos egészségét, hogy mielőbb ismét élünkre állva küzdhessen szokott példadó buzgóságával érdekeink kivívásáért, evang. lelkészi karunk anyagi és szellemi előhaladásáért.

Mai közgyűlésünk még mindig csak az előkészítés stádiumában találja egyesületünket. Alapszabályaink az egyetemes közgyűlés elé kerülnek ugyan, de — sajnos — a mai napra jóváhagyásukat meg nem érthetjük. Az ideiglenes tisztikar és választmány nevében nekem jutott a megtisztelő feladat, hogy mai tanácskozásunkat a testvérek szíves elnézésének kikérése mellett vezessem.

Igen tisztelt közgyűlés, legyen szabad nekem ez alkalommal néhány fontos kérdésre röviden rámutatnom.

Egyházunk világi vezéremberei közül nem egy nézi bizonyos aggodalommal a lelkészeknek egyesületbe való tömör-

rülését. Ez aggodalmat most, a végleges szervezkedés küszöbén, úgy érzem, el kell oszlatnunk.

A lelkészek külön tömörülése a hierarchikus irányzat látszatát viseli magán. De ép ezért határozottan ki kell jelentenünk, hogy Lelkészegyesületünk nem akar klérust különíteni el az eklézsiában, hanem az egy és oszthatatlan evangéliomi szentegyháznak csupán az azonos hivatásu, azonos kötelességek teljesítésére elhívott lelkészek egységesítő, közös szellemben összeforrasztó szervezőhajt lenni. Nem hatalomra, hanem szolgálatra törekszünk, nem széthúzás keltése, hanem testvéries egyetértésben való összeforrás munkálása a célunk. Egyesületünket az a meggyőződés keltette életre s teszi életre jogosulttá, hogy az eddigelé magukra hagyottan külön utakon botorkáló, a testületi szellemtől meg sem ihletett evangélikus lelkészi karunkat egymást megértő, egymást szerető és támogató közösségbe egyesítse, még pedig az egyházépítés öntudatos célra törekvő szent munkájában. Meg vagyok győződve, hogy ha egyházunk közönsége tapasztalni fogja, hogy Lelkészegyesületünk az egyház életét tápláló erőforrások gazdag kútfeje, hogy köréből építő törekvések sarjadnak, hogy tagjait munkás elhatározások érlelésére hangolja: akkor csakhamar fölváltja a bizalmatlanság helyét az elismerő bizalom és a megbecsülés lelkeket összeforrasztó érzése.

Ennek eléréséhez azonban csak a reánk váró kötelességek hűséges teljesítése segíthet bennünket.

Igen tisztelt közgyűlés, méltóztatnak tudni, hogy lelkészi karunk anyagi helyzetének javulása, ha lassu is, de folytonos és így megnyugtató mederben folyik. Ennek érdekében különben Lelkészegyesületünk felterjesztést is tett. Az ügy az egyetemes közgyűlés előtt van s mint a lelkésztestvérek legnagyobb részét nagyon is erősen érintő kérdés, gondos kezelést és éles szemtartást igényel.

Engedje meg azonban a t. közgyűlés, hogy én most ne az anyagi, hanem a szellemi téren való előnyomulás dolgáról ejtsek néhány szót. Meggyőződésem, hogy a Lelkészegyesület egyetlen pillanatot se mulaszthat el, amikor egyházunk történeti fejlődése és alkotmánya által a lelkészekről elvárt köteleességek lelkes és öntudatos teljesítésére tér és alkalom nyílik. Ilyenkor a Lelkészek egyesülete a lelkeket egységesítő és munkára lendítő hatását kifejteni köteles.

Ugy érzem, hogy történeti időket élünk. Fordulatok előtt állunk, fordulatok cselekvő vagy szenvedő részesei vagyunk. Zsinat küszöbén vagyunk. A zsinatról előzetes bírálatot nem formálhatunk, de mindnyájan azt a benyomást hordozzuk a lelkünkben, hogy igazítások és pótolgatásokért zsinatot tartani nem méltó a mi egyházunknak, ha pedig az alkotásnak és egyházunk boldogabb jövődjé megalapozásának szent törekvése hatja át a zsinati atyák szívét, akkor e törekvés irányának kifejezésében Lelkészegyesületünkre komoly szerep vár. Az egyház belső életének igényeit, a hívek vágyait és szükségleteit, a gyülekezetek vérkeringését a lelkészek ismerik a legjobban. Az egyház életét évtizedekre mederbe szorító zsinat tárgyalásának anyagát és irányát az egyházközségekben a hívekkel együtt küzdő lelkészeknek komoly megbeszélés tárgyává kell tenniök s a zsinaton kívül ugyan, de az egyházépítés kötelezettségének körén belül a zsinat dolgaival foglalkozniok kell. Egységes nézet kialakulása végett pedig a Lelkészegyesületnek kell a szétágazó nézeteket egységesíteni a kerületi és esperességi lelkészegyletek és értekezletek köreiből. E munkára legyen szabad nyomatékosan felhívnom lelkésztársaink szíves figyelmét.

A reformáció négyszázados évfordulójának rohamos közeledése is a vára-

kozó tekintetek egész tömegét irányítja egyesületünk felé. Mindnyájunk lelkének az az óhajtása, hogy az évfordulót ne csak szónoklatokkal, hanem alkotásokkal is megünnepeljük. Lelkészegyesületünk hivatása, hogy az ötletekben változatos, de a szíveket megnyerő s egyetemes nekibuzdulást teremtő, vonzó erőben mindeddig szegényes tervezgetéseket végre nyugvópontra érlelje s a közvéleményt végleges megállapodáshoz juttassa.

Az alkotásokkal való ünneplés azonban csak akkor lesz igazán méltó a reformáció teremtő szelleméhez, ha egyetemes nekibuzdulást kelt, és szakadatlan életműködésben válik ható erővé. Igen tisztelt közgyűlés, alázatosan be kell vallanunk, hogy az egyházépítés szent munkájában elmaradtunk. Mindenütt az ébredés jelei mutatkoznak, csak nálunk látszik késni a jobb jövő hajnalhasadása. De én már látom az élet pezsdülését, látom annak az új életet keltő meggyőződésnek erősödését és terjedését, hogy az evangéliom népének nem szabad az ősök hagyatékainak konzerválásával megelégednie, hanem az istenige erejével kovásznak kell lennie a társadalom tökéletesítésére és boldogítására célzó mindentörekvésben. Lelkészegyesületünk akkor tér rá hivatásának igazi útjára, ha nemcsak kereteket teremt, nemcsak szervezetet nyújt a közös munkára, hanem a lelkésztestvérekben ébredtet a buzgóság lelkét, szent felbuzdulásban egyesíti a karizmák sokféleségével megáldott testvérszíveket s egyházépítő, hiterősítő munkásság kifejtésével igazolja az egyház Urának evangéliumában rejlő örök életerők köztünk is működő igaz valóságát.

Tisztelt közgyűlés, midőn most ezen szempontokra rámutattam, korántsem azért tettem, mintha nem tudnám, hogy Egyesületünk valamennyi tagja át van hatva az öntudatos egyházépítő munka vágyával és törekvésével. Csak Egyesületünk komoly és egyházas evangéliomi szellemének irányára óhajtottam felhívni azoknak figyelmét, akik körülünk még kívül állanak, vagy akik annak megalakulását bizonyos aggodalommal szemlélik. Meg vagyok győződve, hogy Egyesületünk csakhamar az egyház megújításának egyik erőforrása lesz s e

meggyőződésben ismételten meleg festérszeretettel köszöntve közgyűlésünk egész közönségét, a közgyűlést ezennel megnyitóm.

Egyetemes közgyűlés.

Előzmények. Nagy érdeklődéssel várta evang. egyházunk közvéleménye az ez évi október 15-ére Budapestre összehívott egyetemes közgyűlést, a mit bizonyít azon körülmény is, hogy szokatlanul nagy számban jelentek meg azon a kerületek kiküldöttei és megbízói, valamint igen sok közelben és távol lakó lelkésztestvér. A megnyitó istentiszteleten a Deáktéri templom majdnem teljesen megtelt, míg máskor bizony csak félig szokott megtelni. A közgyűlést megelőzte az egyetemes felügyelő: báró Prónay Dezső üdvözlése. Báró Prónay lakásán a kerületek vezetői jelentek meg, hogy nála tiszteletüket bemutassák; az üdvözlő beszédet ez alkalommal *Szentiványi Árpád* ker. felügyelő mondta, a ki biztosította az egyetemes felügyelőt törhetetlen ragaszkodásunkról, bizalmunkról és szeretetünkéről s arra kérte, hogy a megnyitandó zsinaton is vezérként szerepeljen. *Báró Prónay* a szivélyes üdvözlő szavakat hálás köszönettel fogadta s válaszában kifejtette, hogy az egyház társadalmi szervezetében nem rideg jogszabályok, hanem az erkölcsi összetartozás, a bizalom a fő. Egész életét az autonomikus szabadság, egymás meggyőződésének a tiszteletében töltötte. Neveltetésénél fogva hűséggel ragaszkodik a múlt hagyományaihoz, de tudja azt is, hogy a fejlődő élet új irányokat is jelöl ki. A zsinatnak tartására a mostani időt nem tartja alkalmasnak, de ha az egyház közvéleménye valamint előir, azt megakadályozni nem lehet. Ebben az esetben csak arra kell törekedni, hogy a törekvések helyes irányban vezessék az egyházat és ne sodorják örvénybe. Ha az ő munkájára is — hanyatló ereje dacára — számol az egyház vezetősége, rendelkezésre áll s magát szeretettel ajánlja a tisztelgők szives jó indulatába.

Tisztelgés után, okt. 14-én este félhatkor az egyetemes felügyelő az *előértekezletet* nyitotta meg, üdvözlö a tagokat s okát adja, hogy egy félórával a kitűzött idő után nyitja csak meg az előértekezletet, t. i. mivel a Luther-társaság most tartotta meg a közgyűlését az Üllői uton, időt kellett adni arra, a még az ott ülészők ide át jönnek a Deáktérre. A megbízó leveleknek beadására hívja fel a kiküldötteket. Jelenti továbbá, hogy *dr. Szelényi* főjegyző a részletes tárgyszerőzöt összeállította s az kinyomatva rendelkezésre áll. Ezen intézkedést az előértekezlet nagy

éljenzéssel honorálta. A közgyűlés elé kerülendő fontosabb ügyek közül kiemeli a zsinati bizottság jelentését, az 1848. XX. t.-c. végrehajtása körüli intézkedéseket, a lelkészi fizetés rendezésének kérdését s a nagygyeresdi egyezés ügyét. *Dr. Szelényi* Aladár főjegyző ezen javaslatokat sorban ismerteti s a nagygyeresdi egyezés megszüntetése tárgyában beadott jogügyi bizottsági javaslat ismertetése után ezzel szemben *dr. Sztehló Kornél* egyetemes ügyész külön indítványt jelentett be. Ugyancsak ő ismertette beadott indítványát az Üllői uti régi háznak lebontása és újra építése tárgyában s ezzel kapcsolatban a Luther otthon fejlesztése és kihelyezése, valamint a felépítendő ház sarkán Luther ércszobrának felállítása ügyében.

Szóba került továbbá az előértekezleten a reformációnak 400 éves emlék ünnepére tervezett alkotás is. *Händl Vilmos* egyet. egyházi főjegyző ismertette az e tárgyban érkezett kerületi határozatokat. *Szeberényi L. Zsigmond* az e célra hozandó áldozatot, mint önkéntes tizedet ajánlja, a mellyel a lelkészek, úgy mint világiak önként adóztatnák meg magokat. *Scholtz Ödön*, *Bándy Endre* s *báró Prónay* szóltak még a tárgyhoz s *Farkas Géza* beadott indítványát a heti és lélekszerinti 2 fillérnyi adomány gyűjtést kivihetetlennek mondták. *Prónay* báró jelenti, hogy 172.400 kor. újabb államsegélyt vett fel, melyet a kormány a reformátusoknak adott 400.000 koronának megfelelő arány szerint utalványozott az ismert három célra. Végül a lelkészek nyugdíjigényének a korpótlék által való emelését beszélte meg az előértekezlet s *Gyürky Pál* ügyvivő e tárgy előkészítése s a számítások megejtése céljából indítványt fog tenni.

Istentisztelet.

Szerdán reggel, október 15-én az egyetemes gyűlés tagjai a Deáktéri templomban gyűltek össze istentiszteletre. *Raffay Sándor* oltári szolgálata után *Bognár Endre* egyet. gyámintézeti elnök szónokolt I. Ján. 5. 4. alapján. Hogyan hódítsuk meg ezt a világot az evangéliummal újra? A jó példaadással, mert a maga idején kimondott szó meghozza ugyan a maga gyümölcsét, de a tett, a jó példaadás ezeket és ezeket ragad magával. A szeretetben munkás hit mindenütt előnyben részesül a holt hitnél. Ezek voltak főgondolatai. Kedves előadása mély hatást gyakorolt a nagyszámu hallgatóságra.

Közgyűlés.

A közgyűlés tagjai 10 órakor zsutolásig töltötték meg a Deáktéri disztermet. *Báró Prónay* ez alkalommal nem mondott nagyobb szabásu elnöki megnyitót, csupán arra terjeszkedett ki, hogy megemlékezve a zsinattartásról az egyetemes

közgyűlés feladatául a folyó közigazgatási ügyek elintézését jelölte meg s azért nem tartja helyesnek a nagyobb szabású szervezeti intézmények alkotását, sem nagyobb elvi jelentőségű vitákat, mert ezeket a zsinatra kell bízni. Tanácskozásainkat vezesse — így szólt — a kölcsönös bizalom, a kölcsönös megértésre való törekvés és egyházunk javára való törekvésünkben a kölcsönös támogatás. Ezek után üdvözölte ismételten a közgyűlést s azt megnyitja.

Az alakiságok után *dr. Szelényi* főjegyző felolvasta az egyetemes felügyelő évi jelentését, a melyben megemlékezik Laszkáry volt kerületi felügyelő és Scholtz Gyula elhunytáról s üdvözli Beniczky Árpád új kerületi felügyelőt. Bejelenti a zsinat engedélyezését, beszámol a felvett államszegélyek összegéről, az érkezett miniszteri rendeletekről s arról, hogy az 1848. XX. végrehajtása tárgyában és egyéb sérelmek ügyében történt felterjesztésekre a kormány mindeztideig választ nem adott. A közgyűlés a jelentést köszönettel vette tudomásul.

A zsinati bizottság jelentése alapján a közgyűlés a zsinat megnyitását december hó 8-ára tűzi ki és az azt megelőző értekezletet dec 6-ára, az ünnepi istentiszteletet pedig dec. 7-ére. Ez utóbbin mind a négy püspök fog fungálni.

Az 1848. XX. t.-c. végrehajtása tárgyában történt egyházi szükségletek összeírását a közgyűlés tudomásul veszi s a memorandum elkészítésével és benyújtásával a jogügyi bizottságot bizza meg s a többi e tárgyban érkezett felterjesztéseket a zsinathoz teszi át.

Az államszegélyül adott 172,400 korona kitalását s ez által a rajtunk történt sérelem reparálását a közgyűlés köszönettel vette tudomásul. Ezen összeg felosztására vonatkozó javaslatot a pénzügyi bizottságtól várja még a gyűlés folyamán.

Dr. Szelényi a lelkészegyesület memorandumát s a lelkészi fizetések rendezése tárgyában érkezett felterjesztéseket ismerteti s ezeket is a közgyűlés a zsinat elé utalja. E tárgynál *Mohácsy* Lajos lelkésztestvérünk felhívja a figyelmet a korpótlékról szóló törvéng 5. §-ának veszedelmes voltára. Ugyan ily intézkedés történt a tanítói fizetések rendezéséről szóló törvény sérelmes intézkedéseire érkezett felterjesztésekkel.

Nagyobb vitát provokált az egyház ingatlanainak telekkönyvi rendezését célzó jogügyi bizottsági javaslat, amely elrendeli, hogy minden ingatlan, amely az egyháznak tulajdonát képezi, de más néven, pl. iskola, lelkészi vagy kántortanítói javadalom stb. van telekkönyvezve, telekkönyveztesse az egyház nevére. E vitában

részt vettek: *Mohácsy* Lajos, *Kruttschnitt* Antal, *Gyurácz* püspök, *Wágner* G. A. főesperes, *Kubinyi* Géza, *Stúr* Károly esperességi felügyelők. Végre a határozati javaslat el lett fogadva. — Már most hívjuk fel a lelkész testvérek figyelmét arra, hogy midőn e határozata kerületek útján az utbaigazítással együtt hozzájuk meg fog érkezni, azt az egyházak érdekében sürgősen végrehajtani sziveskedjenek.

Majd a *sérelmek* tárgyalására tért át a közgyűlés, amelyeket *Sztehló* egyet. ügyész referált. Az erdőtaresai hitoktatási sérelem tárgyában felterjesztés megy; a külső-vathi sérelem, amely szerint a községi iskolai adó hiveinkre is kirovatot, dacára hogy ők nagy áldozatok árán felekezeti iskolát tartanak fenn, hosszú vita után a minisztertanács figyelmébe ajánlatik; a zólyomi sérelem nyilvántartandó s a szerződés megszerzendő; az ujverbászi felekezeti érzékenységet sértő kormánybiztosi kirendeltség a püspök által hozatik tudomására a miniszternek. A kemenesaljai sérelem, a róm. kath. párbér hiveinkre való kivetésnek ügye a közös prot. bizottsághoz utaltatik, valamint a többi kisebb sérelmek, — amelyeket lapunk olvasói ismerhetnek, mert lapunkban esetről-esetre mind ismertetve voltak, — reparálás céljából az illetékes tényezőkhöz lettek utalva.

Az első nap utolsó tárgya volt a *nagygeresdi egyesség* felbontása, 3/4 órai vitát igényelt ez ügy, mert *Sztehló* Kornél külön indítványt adott be a jogügyi bizottsági javaslattal szemben. A jogügyi bizottság javaslata szerint az egyesség 1914. év végére felmondatik s a társulás a hivek szabadságára bízatik, úgy a mint azt a kerületi határozatok kívánták. *Sztehló* Kornél még egy utolsó próbát kívánt, hogy t. i. kerestessék meg a református konvent, hogy nem lenne-e hajlandó a kényszeradóztatás kikapcsolásával a nagygeresdi egyeséget tovább fenntartani, mert hisz ez a kényszeradóztatás volt az oka a sérelmeknek. *D. Baltik*, *Szentiványi* Árpád, *Geduly* Henrik, *Zsigmond* Jenő, *Szeberényi* L. *Zsigmond*, *Magyary* Miklós, *Scholz* Ödön, *Jánossy* Lajos s még mások hozzá szólása után a jogügyi bizottság javaslata fogadtatott el *Zsigmond* styláris módosításával. S ezzel a határozattal az ügy lekerült a napirendről. — Hosszu harcot, sok méltatlan gunyt és gáncsot kellett elviselnünk nekünk is, amíg ez ügyet a napirenden tartottuk. Meg vagyunk győződve, hogy jó dolgot végeztünk, mert a testvéri szeretet láncait erőszakosan fenntartani annyit jelent, mint épen a szeretet szelleme ellen vétetni, míg ellenben a szabad társulás tisztább légkörében ezeknek az etikai szempontoknak a legnemesebb formában lehet eleget tenni.

Második nap.

Az egyetemes közgyűlés további tárgya-
lásait esütörtökön délelőtt 9^{1/2} órakor nyitotta
meg *Báró Prónay* egyetemes felügyelő. Napirend
előtt felszólalt *Dr. Zsigmondy* s refraktált a
Budapesti Hírlap mai számában megjelent s az
egyetemes felügyelő ellen történt kirohanásra, a
mely *Mohácsy Lajos* tegnapi felszólalása követ-
keztében meg nem felelő adatokat tartalmaz és
jogtalanul gyanúsít, ezen tendenciózus cikkben
foglalt állítások mind valótlanok lévén s ezért
azokat a közgyűlés szó nélkül nem hagyhatja s
azokat visszautasítja s kijelenti, hogy *Báró*
Prónay elnöklésével a legnagyobb mértékben
meg van elégedve s nem hogy szigorúnak
tartaná azt, hanem igen elnéző sokszor sok fel-
szólalóval szemben; így tegnap *Mohácsyval*
szemben, aki már akkor, amidőn a határozat ki
volt mondva, mégis kapott engedélyt felszólalá-
sának elmondására. A közgyűlés egyhangu él-
jenzéssel tette magáévá *Zsigmondy* felszólalását
s a legnagyobb bizalmáról biztosította a fel-
ügyelőt. *Báró Prónay* a maga függetlenségét,
liberalizmusát hangoztatta s *Baltik* püspök társ-
elnök kimondja a határozatot, hogy a közgyűlés
visszautasítja a névtelenül megjelent cikket s az
ismeretlen szerzővel szemben rosszalását fejezi
ki s a felügyelőt a legnagyobb bizalmáról
biztosítja.

A megüresedett egyetemes törvényszék
bírájává *Korbély Géza* főesperes választott
meg, a ki az esküt nyomban letette. Ezen kívül
beválasztottak a közös prof. bizottságba *Osztro-
luczky Géza* rendes tagul, a tanügyi bizottságba
Kaczián János esperes, az akadémiai nagy-
bizottságba *Beniczky Árpád* ket. felügyelő, a
lelkészvizsgáló bizottságba rendes tagul *Pröhle*
Henrik és *Scholtz Ödön*, póttagul *Rätz Vilmos*,
az alkotmány és jogügyi bizottságba *Okolicsányi*
Gyula, a pénzügyi bizottságba *Csengey Gyula*,
az egyetemes számvevőszékhez *Zsigmondy Géza*,
az adóalapi bizottságba *Wagner Géza* dr. és
Csengey Gyula, a Luther-Otthon kezelő bizott-
ságba *Földváry Elemér* és *báró Radvánszky*
Antal.

Bancsó Antal theol. akad. igazgató a theologiai
akad. bizottság jelentését és ezzel kapcsolatos
ügyeket adta elő, ennek kapcsán a közgyűlés el-
határozta, hogy a theol. tanügyi szervezet *revi-
zióját* még nem tartja égetően szükségesnek. A
theol. akadémiák egyesítése tárgyában a tavalyi
határozat marad érvényben. A theol. fakultás
létesítése — tekintve hogy a pozsonyi egyetemen
fennállítandó ev. theol. fakultás tárgyában az
egyetemes közgyűlés tett már felterjesztést a

kormányhoz — s azért annak elintézése sürge-
tendő meg az elnökség által. *Dr. Dobrovits*
Mátyás az előkészítő munkálatok haladéktalan
megkezdését kívánja, *Baltik* püspök szintén sür-
gősnek tartja az eljárást és azt az elnökség ha-
táskörébe utalja. *Händel* egyetemes bizottságot
javasol. *Dr. Masznyik* Endre szerint már volt ilyen
bizottság kiküldve, de még nem jött össze, ha
kiküldjük a bizottságot, akkor utasítsuk arra, hogy
járjon el a kormánynál. *Dr. Szelényi* meglepszik
a tavalyi felterjesztés magismérlésével tekintettel
az időközben beállott miniszter változásra.
Schmidt H. J. esperes egy teljes elaboratum ki-
dolgozását sürgeti, amelyet a miniszter elé kell
terjeszteni s amelyben teljesen vázoltatnék már
is, hogy a theol. fakultás mily irányban lesz az
egyházzal és hogy a vizsgarend az egyház
kezébe maradjon, az egyetem integráns részét
képezze a theol. fakultás. *Krupecz István* alesperes
a bizottságba a kerületek elnökségét kívánja
kiküldeni. — Új felterjesztést határozott el a
közgyűlés.

Prónay Dezső újabb bizottság kiküldését nem
tartja szükségesnek, másrészt helyesli, hogy
újabb felterjesztéssel éljen az Egyet. Közgyűlés
és hivatkozva a debreczeni fakultásra a pozsonyi
egyetemmel kapcsolatosan az evang. fakultás
felállítását szorgalmazza. Az ügy intézését a Köz-
gyűlés bizza az Egyet. Theol. Akad. Bizottságra
és a pozsonyi Akad. Nagybizottságra. Az eperjesi
Collégiumban felállítandó theol. és jogi fakultás
ügyében a kormányhoz intézett felterjesztésre
idáig felelet nem érkezett és így előadó szerint
az ügy az Egyet. Közgyűlésen nyilvántartandó.
Dr. Baltik Frigyes a kérdésnek a napirendről való
levételét javasolja. *Révész János* a bizottsági ja-
vaslatok elfogadását ajánlja, *Baltik Frigyes* a par-
tikuláris érdekek előtérbe állítását látja a tiszai
egyházkerület azon törekvésében, hogy Eperjes
számára egyetemet kíván szerezni a pozsonyival
szemben. *Korbély Géza* védelmére kél a tiszai
egyházkerület eljárásának és benne az egyet.
érdekeket hangsúlyozza. *Baltik Frigyes* püspök
felvilágosító szavai után, *Korbély Géza*, majd
Szentiványi Árpád az ügy nyilvántartását sürgeti,
amit a Közgyűlés elhatároz. A tiszai egyházke-
rület pártolóláig felterjeszti a Collegium kérvényét
a Közgyűlés elé, amelyben a vallás és közokta-
tásügyi minisztériumtól 30,678 kor. segélyt kér.
Az Egyet. Theol. Bizottság nem pártolja a kérel-
met. A közgyűlés ily értelemben határoz. *Sibza*
Miloszláv, volt soproni hallgató, ki nemzetiségi
üzelmek miatt az Akademiáról elfavolttatott, kéri,
hogy valamely Theol. Akademián folytathassa ta-
nulmányait. Tekintve, hogy *Bibza* csupán a soproni
Akademiáról tiltatott ki, a kérelem tárgyalan.

Hornyánszky Aladár a pozsonyi theol. akad. nagybizottság jelentését adja elő. A számadás rendben lévén az Egyet. Közgyűlés a felmentvényt a pénztárosnak az 1912-ik évre megadja; az 1914-ik évi költségvetést 44,270 kor. 45 fill. összegben elfogadja; az akadémiai tandij pénztárról szóló jelentést tudomásul veszi; az Otthon pénztárról bemutatott számadásokat jóváhagyja; az Otthonnak 1914-ik évre előterjesztett költség-előirányzatát elfogadja; tudomásul veszi a Dr. Masznyik Endre 30 éves tanári jubileumának emlékére az akad. ifjúság által létesített betegségyező alapítványról (326 kor. 53 f.) Králik Lajosnak az Otthon javára tett 10,000 koronás alapítványáról, a nagyhonti esperesség által Händel Vilmos esperes jubileumának emlékére létesített 1060 kor. összegű alapítványról előterjesztett jelentést; jóváhagyja a Nagybizottságnak intézkedését, mely szerint a theologusok háboru esetén betegápolásra kiképeztessenek és ilyen szolgálatra alkalmaztassanak; végül tudomásul vette, Dr. Masznyik Endre igazgatói mandátuma lejárván újból 3 évre megválasztását. Az akadémiai Nagybizottság jelentésével kapcsolatban élénk vita indult meg a belmissziói tanszéknek szervezéséről, amely eszmét Földváry Elemér vetette fel.

A tanügyi bizottság jelentését, javaslatait és az ezzel kapcsolatos ügyeket *Góbi* Imre tanügyi előadó adta elő s ennek során határozatba ment, hogy a tanügyi bizottság évközben is — az utólagos jóváhagyás reményében — engedélyezhet tankönyveket; a Luther-Társasággal a tankönyvek kiadására vonatkozó szerződését bemutatja, a melyet a közgyűlés csekély módosításával elfogadott. A besztercebányai gimnázium azon kérelmét, hogy évvégi vizsgáit a régi rend szerint tarthassa, a közgyűlés nem teljesítheti s a felett napi rendre tér. Felterjesztést intéz a közgyűlés a temesmegyei tanfelügyelő azon sérelmes intézkedése következtében, hogy a tanfelügyelő három lieblingi tanítót az egyházi hatóság megkerülésével szólított fel arra, hogy nyugdíjaztatásukat kérjék, mert németesen beszélnek a magyar nyelvet. A szarvasi tanítóképző vallástani órának leszállítása nem engedélyezhető. A leánymagántanulók a főgimnáziumokba való bejárása újabb egy évre engedélyeztetett, — egyuttal felterjesztést tesz a vk. miniszterhez, hogy a főigazgatókat utasítsa, hogy ennek útját ne állják. Felterjesztés megy a miniszterhez a tanítóképzőintézet magántanulóinak vizsgaengedélyezése tárgyában. — A túrócezi közigazgatási bizottság a lamasfalvi és divéki iskolát egyszerűen elkobozza, az egyetemes gyűlés felir a miniszterhez s kéri az ez ügyben hozzá már felterjesztett iratok sürgős elintézését. Hivatkozással az új választási törvényre, mely

szerint a VI. elemi osztály vizsgájához vizsgabiztosok küldetnek ki, az egyetemes gyűlés felir a miniszterhez, hogy ev. iskolákhoz ev. biztosokat küldjön ki. A miniszternek az iskolai könyvtárak számára kibocsátott jegyzékében a Szent István társulatnak minden kiadványa benne van a Prot. Irod. Társaság és Luther-Társaság kiadványai pedig hiányzanak. Az egyetemes tanügyi bizottság indítványozza, hogy az intézetek tanárai szólíttassanak fel megfelelő jegyzék összeállítására. Gyürky Pál jelentést tett az egyetemes nyugdíjintézetéről. Kring Miklós döröcskei lelkésznek azon kérelmét, hogy nyugdíjba vonulása alkalmából nyugdíjigénye újból megállapíttassék az egyetemes gyűlés elutasítja. A kántortanítók azon kérelmét, hogy kántori fizetésük után (melyet a kormány a tanítói fizetésbe beszámít, a nyugdíj igénybe azonban nem számítja be) az egyetemes nyugdíj intézet adjon nekik nyugdíjat, az egyetemes gyűlés nem teljesíti, mert az alapszabályok sem engedik, de kilátás is van arra, hogy a minisztérium ezen sérelmet orvosolni fogja.

A közgyűlésről szóló további referátát jövő számunkban hozzuk. N.

Luther Társaság közgyűlése.

Szokatlan nagy számmal gyülekeztek a Luther Társaság *tajai* Budapesten október 14-én, az Üllői-uti evangélikus ház nagytermében, hogy a Társaság 28-iki rendes közgyűlésén részt vegyenek. Hogy most e közgyűlés Budapesten az egyetemes közgyűlés előtt közvetlen lett megtartva, igen jó alkalom volt arra, hogy sok tagja vehetett részt olyan, aki máskor évekig sincs abban a helyzetben, hogy a vándorgyűlésre elmenjen, ha csak véletlenül az ő vidékén nincs az megtartva. De a tagok nagyobb számban való megjelenése talán azt a nagyobb fokú érdeklődést is mutatja, a melyre a Társaságnak oly nagy szüksége van. Mi minden alkalommal igyekszünk az érdeklődést fokozni, igazi belső örömünkre szolgál, hogy ez az érdeklődés valóban nagyobb, mint volt az előtt. Hisszük és reméljük, hogy hová tovább egyházi köreink mind be fogják látni a Társaság működésének áldásos voltát,

A közgyűlés *Scholz* püspök és elnök buzdó imájával kezdődött, majd *Osztroluczky* Miklós, a Társaság világi agilis elnöke nyitotta meg azt igen tartalmas s formás beszéddel. Beszédjében panaszként hozza fel azt a szomorú stagnálást, amelyben egyházunk irodalma évek óta található, nincsen sem író, aki igazi lelkesedéssel ébresztene a közszellemet, de nincsen olyan közönség sem a mai viszonyok között, amely magasabb

lelki és szellemi kincsek után vágyódna, vagy ilyeneket keresné. A felekezet nélküli állam támogatását várjuk, (talán a magyar állam nem is annyira felekezetnélküli, mint katolikus! Szerk.) pedig nem lehet az állam, vagy pláne a pártok támogatása az a szikla, a melyre az egyházi irodalom alapját lehetne lerakni, hanem a Krisztus Szelleme, a Krisztusi hit. Az evang. fáklyájának minden hívőnek, a legkisebb és legszegényebbeknek is kell világítania: Az egyházi íróknak zárt sorokban kell a Luther Társaság zászlója körül csoportosulni. Áldozatkészségre van szükség és Krisztusi hitre.

Az igen szép beszéd az ösvényben való kinyomatását a közgyűlés elhatározta.

Bizony *áldozatkészségre* van szükség válljunk mi is az Elnök urral, de szabad legyen megjegyeznünk, hogy ezt az áldozatkészséget mindennek előtt a mi jó módu, sőt gazdag urainktól várjuk *pályadíjak kitűzése* által, a melyek azután csakugyan zárt sorokba szölitják az egyházi írókat.

Majba főtítkár előadja az igazgató-tanács javaslatait, amelyeket a közgyűlés elfogad és határozattá emel. Így a könyvtár típusokra vonatkozólag elhatározza, hogy a magyar típus jegyzék beadásának terminusát október végére tűzi ki. A tót típusok szaporítására 1000 koronát szavaz meg és Scholtz Ödön indítványára egy német ifjusági iratra is pályadíjat tűz ki. A *tankönyv vállalat* végre dülőre jutván *Majba* főtítkárnak e téren kifejtett buzgóságáért a közgyűlés köszönetet szavaz és egy 5 tagu tankönyvkiadó igazgatóságot küld ki a vállalat üzleti vezetésére. A *belmissziói lapot* a Társaság kiadja, az összes lelkészi hivataloknak ingyen küldi meg s annak szerkesztésével *Majba* főtítkárt, *Paulik* János, *Kapi Béla* és *Pröhle* Henrik lelkészeket bizza meg. A *tagdíjhátralékok* behajtása iránt intézkedik. Az *agitacionális bizottságot* *Vitális Gyula* elnöklete alatt szervezi, még pedig esperességenként s a Társaság kiadványaiból minden nagyobb gyülekezetben raktárt rendez és kezelőt állít. *Paulik* János azt kéri, hogy a főesperes urak a Luther Társaság dolgát hivatalosan kezeljék. *Szeberényi* L. Zs. is úgy látja, hogy valami hiba van, de hogy mi, nem tudja, az okok felkutatását, hogy a Társaság miért nem elég népszerű, az agitacionális bizottságtól várja. *Kapi Béla* rámutat arra a fontos körülményre, hogy a Társaság működése és az alapszabályok között ellentét van. A társaság tagjai művelt elemekből állanak s mégis ezekre nem nagy súlyt fektetnek akkor, a midőn kiadványaikat összeállítják, mert a kiadványok, a tagilletmények népiesek. Az Ösvényt kellene szerinte havi folyóirattá tenni, hogy így a

művelt elem igényét jobban lehetne kielégíteni. A számadásokat a közgyűlés jóváhagyta, a felmentvényt megadta s a jövő évi költségvetést valamint a jövő évi munkaprogrammot pedig elfogadta. A jövő évi közgyűlést — tekintve, hogy két egyháztól: a dobsinaitól és szatmáritól érkezett meghívás — Dobsinára tűzte ki s ezzel a közgyűlés véget ért.

N.

B E L É L E T.

Lelkészwálasztási hír. A nógrádi esperességhez tartozó Lest egyházban mivel *Rafanidesz István* nagyszaltnai lelkész a meghívást el nem fogadta a következő lelkészeket hívták meg próbaszónoklatra: *Sensel* János pribóczy, *Lángos* János zólyomi és *Szücs* Sándor balassagyarmati segédlelkészeket. A hívek között többen *Meskó* Károly gutai lelkészt óhajtják egyhangulag meghívni lelkészüknek.

Lelkészwavatas. Okt. 9-én avatta fel lelkésznek *D. Baltik* Frigyes püspök *Mollner* János candidátust, a ki *Schmidt* K. Jenő főesperes oldala mellett fog működni Pozsonyban, mint esp. segédlelkész. Az ordináció a balassagyarmati templomban folyt le. A püspöknek segédkezet nyújtottak a felavatásnál *Baltik* Pál püspöki titkár és *Kardos* Gyula püspöki másodlelkész.

Eljegyzés. *Svehla* Géza lónyabányai lelkésztestvérünk eljegyezte *Horváth* Margit, *Horváth* Károly hántai (Veszprém m.) ev. lelkész leányát. Áldja meg Ur a szeretetnek szövetségét.

Templomi hangverseny. A kolozsvári ág. h. ev. egyházközség orgona alapjának javára f. hó 12-én vasárnap nélután 5 órakor, *Kossuth* Lajos-utcai templomában *Hammerstedt* János orgonaművész, *Verzár* Kálmáné urnő, énekművész és a kolozsvári Máv. „Összhang“ dalegytet részvételével igen sikerült és látogatott templomi hangversenyt rendezett.

Orgona hangverseny. A budapesti ev. Női Gyámintézet fennálásának ötvenéves évfordulója alkalmából, Budapesten, 1913 évi október hó 30-án délután 6 órakor a Deákteri evang. templomban orgonahangversenyt rendez, melynek tiszta jövedelmét templomi felszerelésekre és szegény egyházak segélyezésére fordítja.

Esperességi felügyelő-főispán. A honti esperesség érdemes felügyelőjét *lvánka István* Hont vármegye főispánjává nevezték ki. E kinevezéshez gratulálunk úgy *lvánkának*, mint a honti esperességnek, mert azon reményben vagyunk, hogy

egyházi és iskolai ügyeink méltányos és igazságos elintézését nyerne akkor, ha a vármegye élén olyan ember áll mint Ivánka.

Lelkészegyesületi közgyűlés. A magyar-honi evang. lelkészegyesület október hó 15-én délután tartotta meg közgyűlését Raffay Sándor alelnök elnökle mellett. A közgyűlés fájdalommal értesült elnökének: Veres Józsefnek betegségéről, aki e miatt a közgyűlésen meg sem jelenhetett. A közgyűlés táviratilag üdvözölte elnökét. Imát és írásmagyarázatot tartott Blatniczky Pál cinkotai lelkész. Majd Raffay alelnök igen tartalmas megnyitót mondott, amelyben az egyházat és a lelkészi kart érintő sok kérdésre tért ki. Megnyitóját mai számunkban vezérhelyen közöljük, hogy azon lelkész testvéreink is, akik nem lehettek jelen a közgyűlésen, erről tudomást szerezzenek. Noszko István egyesületi titkár jelentést tett a választmány múlt évi működéséről, amely jelentést a közgyűlés tudomásul vett. Bándy Endre főjegyző pedig a kerületek lelkészegyesületeinek határozatait ismertette. Paulik János a tiszai egyházkerület lelkészi egyesületének felterjesztésében foglalt reform indítványokról szólt, a melyeket felkérés folytán Balla Jenő, nyíregyházi felügyelő még bővebben ismertetett. Tekintve, hogy ezen reform indítványok lapunkban ismertetve voltak, ezekről most nem szólnak, lesz még rá mód, hogy ezekről még sokat fogunk írni. Kovács Kálmán szól hosszant a felmerült kérdésekhez s a mostani állapotok fenntartását kéri, mert a felhozott reformok nem igen kivihetők. Vitális Gyula nem óhajt e kérdésekben testületileg állást foglalni. Köszönetet indítványoz Balla felügyelőnek felvilágosításáért, amit a közgyűlés elhatároz. Vitális Gyula pénztáros, a pénztárról és tagok számáról tesz jelentést, amely szerint 707 lelkész közül tagnak 303 jelentkezett. Rendes tag 295, alapító tag 7, pártoló 1. 540 kor. folyt be a rendes tagoktól, 609 kor. az alapító tagoktól. Tudomásul szolgál. Tárgyalta a közgyűlés a tiszai egyházkerületi lelkészegyesület indítványait, amelyeket lapunk múlt számában ismertettünk. A lemondott Halmi Aladár választmányi tag helyébe Varga Márton tokaji lelkész testvért, alapító tagot választották. A lelkészek házának ügyét a választmány elé utalja a közgyűlés azzal, hogy ez ügyet készítse elő és az egyházmegyékhez tegye át tárgyalás céljából. Dr. Szalay Sándor az Óbudai ev. egyház felügyelője ismerteti az evangéliumi otthonra vonatkozó indítványát. Ismerteti a külföldi hasonló intézmények társadalmi, gazdasági, szellemi és erkölcsi hatását. A közgyűlés az eszmét örömmel magáévá tette s a leghatározottabb támogatást határozta el. Végül Wágner G. A főesperes indítványára a közgyűlés a zsidóságra

vonatkozó vérvád igazságtalansága, jogtalansága és méltatlansága felett megütközésének adott kifejezést s erről az országos központi irodá értesíteni határozza. N.

Tanítógyűlés. A somlyóvidéki ev. tanítóköri október 8-án tartotta őszi közgyűlését Nagyalásonyban Kiss Lajos lelkész és Szutter Dániel pápai ig.-tanító elnökle alatt. A tagok teljes számmal megjelentek s élénk figyelemmel hallgatták meg Kiss Lajos elnöknek a közelmúlt tanügyi eseményeit magában foglaló, magas megnyitói beszédét. Ezután Szutter Dániel tartott két gyakorlati tanítást a berendelt iskolásgyerekekkel. Az elsőnek tárgya a hazai pénzek ismertetése volt, kapcsolatban az egy számjeggyel való írásbeli osztás módszerének bemutatásával; a második előadás anyagául Petőfi Sándor „Fekete kenyér” című költeménye szolgált; melynek minden szépségét iparkodott előadó a gyermekek előtt felfedni s megismertette velük a költőnek tanulságokban gazdag életét, szülei iránt való meleg szeretetét s fogalmat nyújtott a vers és annak szerkezetéről. Mindkét előadás osztatlan tetszésben részesült. Nagy Pál pápai tanító az Orsz. Tanítószövetségnek tárgyalásra kitűzött tételeit ismertette nagy alaposítással s indítványai alapján a tanítóköri sűrgeti a nyugdíjrevízió mielőbbi keresztülvitelét s a szolgálati pragmatika megalkotását. A Kör gyűjtött a „Péterfi-segélyalap”-ra mintegy 15 koronát, tiszteletbeli taggá választotta Barcza Dezső urat, s a nyugalomba vonuló Moód György alásónyi kartársát. A könyvtáros és pénztáros beszámolója s Szutter Dánielnek az esperesi és kerületi tanítóegyesületi közgyűlés tárgyaitól szóló referádája után a közgyűlés délután 1 órakor befejeződött. A nagyvendéglőben tartott közebedi alkalmával szép beszédekben történt megemlékezés a bucsuzó s nyugalomba vonuló Moód György kartárs érdemeiről s Barcza Dezső urnak a tanítók az iránt való ószinte jó érzése és áldozatkészségéről.

Báró Buttlér lemondott. Közöltük annak idején, hogy a nógrádi esperesség új elnökséget választott. Főesperes lett Frenyó Gyula, alesperes Kiss István, esperességi felügyelőnek báró Buttlér Ervin földbirtokos választatott meg s másodfelügyelőnek Okolicsányi Gyula. A mint értesülünk báró Buttlér megválasztott esperességi felügyelői egészségügyi okokra való hivatkozással a felügyelői állásáról való lemondását jelentette be a főesperesnél, mire okt. 7-én Balassagyarmaton tartott népes értekezletet, melyen részt vettek egyháztanákosok és világiak nagy számban, kimondotta, hogy új szavazás rendelendő el s az egyházaknak az

első felügyelői tisztre Okoljesányi Gyulát, a másodfelügyelőségre Rákóczy István vármegyei főjegyzőt ajánlják a figyelmébe.

Tanítói személyi pótlékok. A vall. és közokt. Miniszterium most kezdte meg a felekezeti tanítók részére az 1913 évi XIII. t.-c. 16 §-a értelmében járó személyi pótlékok kiosztását. Ámde a tanítókat úgy látszik nagy csalódás fogja érni, a mennyiben a legérdemesebb és régen szolgáló tanítók alig kapnak 200—300 kor. személyi pótlékot. A törvényben pedig kilátásba volt helyezve, hogy a kinek 1893 év előtt 5 szolgálati éve van, kap 200 kor.-t a kinek 10 éve van, 400 k.-t a kinek 15 éve van, évi 600 kor. nyugdíjba beszámítható személyi pótlékot. Sőt van eset, hogy a mostani utalványozások során régi érdemes tanítók, ha eddig nem volt meg a régi törvény szerinti 200 K. személyi pótlékuk, egyáltalában nem részesülnek újabb személyi pótlékban.

Gyámintézeti segélyek. A Léván tartott egyetemes gyámintézeti közgyűlésen a következő segélyeket szavazták meg:

Bányakerület. Kiszszeretetadomány: Nagytarcsa. *Háczsiányi-segély:* Nagyszentmiklós. *Borbély-alap:* Torzsai konfirm. Otthon. *Kisebb segély* (100 K) Simonyfalva, Zombor, Resiczabánya, Szentetornya, Rád, Makó, Zimony, Apostag, Nolicsó, Hontkirályfalva, Begecs, Bánostor. *Haubner-segély:* Szabadka. *Dr. Palló-segély:* Hornyánszky Gusztávné, Koch Józsefné, Unger Vilmosné lelkészözvegyek.

Dunántuli kerület. Nagyszszeretetadomány: Veszprém és Nemeskér egyenlő arányban. *Leopoldianum:* Böres és Felsődörgicse egyenlő arányban. *Kiszszeretetadomány* (800 K): Jánosháza. *Bocskay-alap kamata:* Belecska. *Kisebb segélyek* (100 K): Győre, Magyarkeresztur, Bánfalva, Városszalónak, Sal, Nemesleányfalva, Keszthely, Bakonyszentlászló, Ág, Újvörösvágás, Zalagalsa, Domonkosfa. *Palló-féle segély:* Görög Lajosné, Blajza Jánosné, Falaky Károlyné lelkészözvegyek.

Tiszakerület. Kiszszeretett adomány és Kazinczy-féle segély: Kölcse. *Kisebb adományok:* Garamvölgy, Abaujszántó, Ujesanáros, Rimakokova, Liptószentandrás, Alsólehnicz, Busócz, Sátoraljaujhely, Szatmárnémeti, Eperjes I., Balogpádár, Szomolnok. *Palló-féle segély:* Farbak Józsefné, Droppa Emilné, Palásthy Gáborné lelkészözvegyek.

Dunánifenneni kerület. Palló-féle segély: Németjársfalva, Budaszállás, Ábelfalva (ezek közül egynek ítéli oda a soproni presbitérium). *Kiszszeretet adomány:* Nagypetrócz. *Gusztáv Adolf emléhalap kamata:* Tócsár. *Kisebb segély:* Nemes-

kosztolány, Bokod, Németjársfalva, Cseri, Gergelyfalva, Felsőzélle, Szered, Főrév, Puchó, Zsolna, Felsőpetény, Csabdi. *Palló-segély:* Hering Lajosné, Szemján Mihályné és Korcesek Frigyesné lelkészözvegyek.

A lévai ajándékokat visszaadta a gyámintézet Lévának (400 K-t), a bars megyei gyámintézet ajándékát (50 K-t) a bars megyei Farnad kapta. A segélygyűjtés eredménye 150 K 40 f. a modori leányiskoláé lett. A női és ifjusági egyletek adományaiból a pozsonyi diakonissza intézet 300 K-t, a rozsnói árvaház 400 K-t, a locsmándi Betánia-egylet 150 K-t, a pinkafői árvaház 150-t kap. A Leopoldianum maradványából a torzsai konfirmandus-otthon 300 K-t, az abbaziai egyh. község 500 K-t kap.

Ludmann Ottó ötven éves tanári működésének jubileuma. Az eperjesi kollégium nagy nevű tanára j. év szeptember havában töltötte be tanári működésének ötvenedik évét. Ebből az alkalomból a kollégium fenntartó testülete és tanári kara a tanév megnyitó ünnepély keretében a jubiléum érdemeihez méltó formában fejezte ki tiszteletét, nagyrabecsülését az ősz tanárral szemben. Ludmann Ottó ötven évi működése alatt különböző minőségben, mint könyvtáros, mint tápintézeti gondnok, majd mint főgimnáziumi igazgató és végül több ízben, így a folyó tanévben is, mint Collégiumi igazgató gazdag eredménnyel szolgálta szerzetet iskoláját. Különösen a kathedrán kifejtett áldásos tanári működésével tett nagy szolgálatot egyházának és hazájának. Hosszu működése alatt a tanítványoknak egész légióját bocsátotta az életbe, akik közül igen számosan egyházunknak büszkeségei. A jubiléum ünnep Draskóczy Lajos tanévetnyitó beszédével kezdődött, majd ezután Gömör János, koll. főgimnáziumi igazgató méltatta a jubiléumnak kiváló érdemeit. A régi tanítványoknak szólója és az Evangelikus tanárok és tanítók országos egyesületének jó kívánságait Fischer Miklós, kir. tanácsos tolmácsolta. Korbély Géza főesperes a fenntartó hatóság és a sárosi esperesség, Draskóczy Lajos koll. igazgató a kollégiumi tanári karnak, Fischer Miklós kir. tanácsos a régi tanítványoknak és az Evangelikus Tanárok és Tanítók Országos Egyesületének bensőség teljes háláját, ragaszkodását és jó kívánatait tolmácsolta. A vallás- és közoktatásügyi minisztert az ünnepélyen Sárosvármegye főispánja, Semsey Boldizsár képviselte. Levélben vagy táviratban üdvözölték a jubiléum Geduly Henrik, ev. püspök, Szentiványi Árpád egyházkerületi felügyelő a közvetlen egyházi főhatóság nevében, Berzeviczy Albert, a M. T. Akadémia

elnöke, Ghillány Imre földmívelésügyi miniszter, Dr. Meskó László és Moinár Viktor nyug. államtitkárok, Szinyei Merse István főispán, Dr. Horváth Ödön kir. közigazgatási bíró, Dr. Schneller István és Dr. Magócsy-Dietz Sándor egyetemi tanárok, a tisztviselőknek és hálás tanítványoknak ezeken kívül egész hosszú sora. A régi evangélikus gárdának utolsó nagy képviselőjét ez alkalommal mi is tisztelettel üdvözljük s reá az Istennek áldását kérjük.

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS
NOSZKÓ ISTVÁN LAPTULAJDONOS.

Pályázatok és hirdetések.

Pályázat. A szepesi városi ág. hitv. evang. egyházmegyébe kebeleztet *ruszkiní* német nyelvű *lelkészi* állásra pályázat hirdettetik.

Ezen állással a következő javadalmasítás van egybekötve: 4 szobás lakás melléképületekkel és kerttel, 400 korona készpénz az egyház pénztárából, 10 hold szántó és rét haszonélvezete, 6 pozsonyi mérő buza, 30 pozsonyi mérő rozs, 20 pozsonyi mérő árpa, 18 öl puhafa, házhoz szállítva. Négy offertórium. Stóla. Kongrua 769 K 23 fill. — Herrmann Gusztáv alapítványból kamatok.

A kellően felszerelt kérvények f. é. október hó 31-éig a főesperesi hivatalba Leibiczra küldendők.

Igló és Leibicz 1913 október hó 9-én.

Kübecher Albert s. k. Münnich Kálmán s. k.
főesperes. 2-1 ehm. felügyelő, adv. tanácsos.

**Legrégebbi
harangöntőde**

alapítva 1793. évben
baktai

EGRY FERENC.
Kisgejőcz (Ungmegye.)
**Budapest, VI.,
Lehel-utca 8. a**
Budapesti telefon 25—37

harang és ércöntőde, cs. és kir. szabadalmazott harang felszerelések, vas harangláb gyár.

Kitüntette: Páris 3 drb. érem. Varsaille 1, Moszkva 2, Bécs 2, Budapest 4, Szeged 1, Székesfehérvár 4, Kecskemét 1, Pécs 1, Hódmezővásárhely arany oklevél Békésm. gazd. egyesület. Országos gazd. egyesület. Győrvidéki gazdasági egyesület. Országos Iparegyesület. Országos vas- és fémipari kiállításokon dísz-érem Ezenfelül 3 darab érdemkereszt, egy a sófiái érsektől.

Toronyórákat

gyárt elsődrendű kivitelben, jótállás mellett

NADLER ÉS DR. SCHÖNFELD

LEUCWIGLER P. E. úfócai
Budapest, VII., Práter-utca 9 sz.

Alapították 1891. Telefon 14-87.
Hépes árjegyzéket és költségtérítést díjtalanul küld.

Butor

részletre és készpénzért igen jutányos árban kapható:

KOVÁCS MIHÁLY

butorraktárában

Budapest, VII. Tökölly-út 22 sz.

a Központi pályaudvar közelében
E lapra hivatkozók 10 százalékos
árengedményben részesülnek!

STELCZER KÁROLY

műasztalos, oltár-
építő és templombe-
rendezési vállalata

GYŐR, Kossuth Lajos-utca 24. sz.

Telefon 578.

Telefon 588.

HARANG-GYÁR.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harangöntő, harangfelszerelés és harangállvány gyára
Budapest, VI., Frangepán-u. 77. (saját ház.)

B. U. R. villamos vasút (örház) megállóhely.

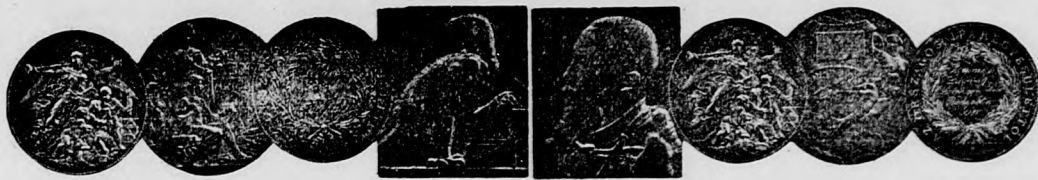
Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: új harangok öntését, régi harangok átöntését. Régi harangok átszerelését, legújabb — általam tökéletesített — rendszerű forgatható vaskoronára; továbbá készít álló és fekvő harangvasállványokat.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Kívánatra saját költségemen a helyszínre utazom.

TELEFON 174—16.

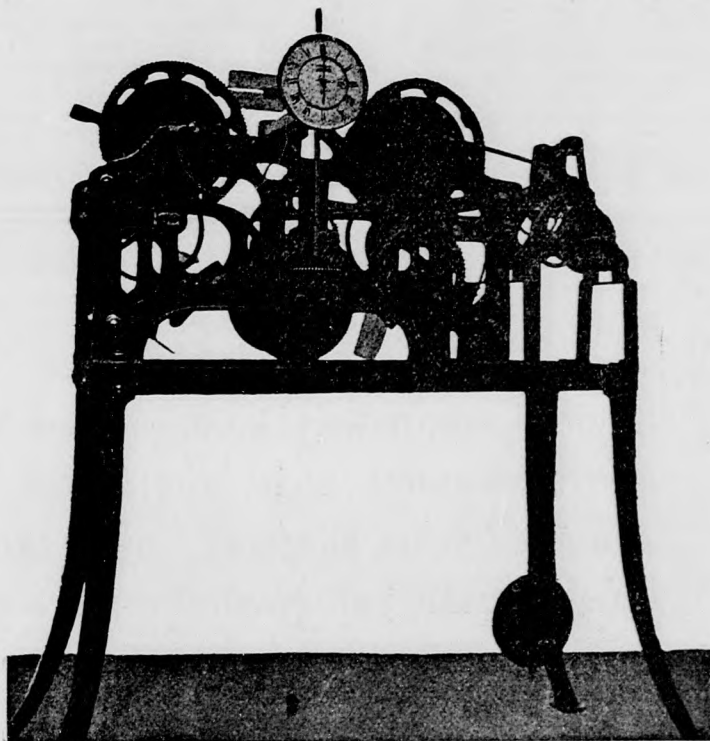
VILLAMOSÓRA ÉS TORONYÓRAGYÁR

Gr. Thorotzkai és Tsa, Rozgonyi és Lendvai
Budapest, VI., Sziv-utca 32. szám.

Telefonszám 46 — 87.

Sürgöncim; Óragyár Szivutca.

Percenkénti kiváltásu toronyóra.

Coronyóraosztályunkban gyártunk **toronyórákat** percenkénti és villamoskiváltással is, válogatott anyagból, erős és modern kivitelben, sokévi jótállással.

Saját szabadalmunk szerint villamos fő- és mellékórákat, villamos toronyórákat, villamos jelzőórákat iskolák és gyárak részére, villamoskongatókat, órellenőrzőórákat. Kastély-, laktanya-, perron-, reklámórákat; harangjátékokat. Számlálókészülék-eket. Óraszerkezettel működő, beállitható lámpakapcsolókat. Magyarország egyetlen modernül berendezett villamosóra- és toronyóragyára. AURÓRA villamoslámpát iltó- vagy gyújtó-ébresztőórát. Budapest székesfőv. szerz. toronyórái A magyar államvasutak, posta, dohánygyárak és zálogházak, Pécs, Szeged, Szekszárd, Szabadka, Nagybánya, Debreczen, Kecskemét, Hajmáskér, B-Gyarmat, Hódmezőv. stb. szállítói. Költségvetéssel díjtanul szolgálunk. Szállítunk fagymentes toronyóraolajat Percenkénti kiváltásu toronyóra (melynél a mutatók percenként ugranak előre) a jelenkor legpontosabb toronyórája mert e járószerkezet a mutatókat nem hajtja, hanem azok hajtását csak szabályozza, de azoktól teljesen függetlenül működik.

NOVOTNY ANTAL
harangöntőde és
vasharanglábgyár
Temesvár, Gyár-
város.

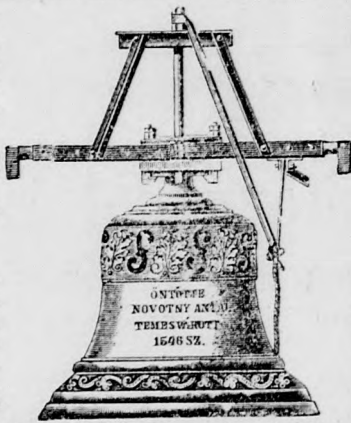
Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoporthoz előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. — Különösen ajánlja saját találmányu

új modoru áflyukasztoft harangjait,

melyek felső részükön a hegedűhöz hasonló 8 alakú nyílásokkal vannak ellátva ezért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hangnak, mint a régi modorok. Ily szerkezetű 327

kgos harang hangban egyenlő 461 kgos régi modoru haranggal. Ajánl továbbá forgatható vertvas koronákat, régi harangok ilyenekkel való újra szerelését és vertvas haranglábakat.

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak — Az 1896. orsz. kiállításán mille iumi nagy eredméllyel kitüntetve.

Orgonaépítési műintézet

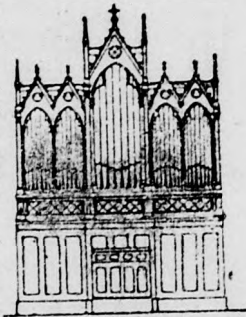
Rieger Ottó

hazánk legnagyobb orgonájának (a király orgonájának a koronázási templomban) alkotója, villamos gépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, X., Szigligeti-utca 29. szám.

Cs. és kir. udvari szállító, a Ferenc József-rend lovagja. A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kitüntetve.

Kezvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta légnyomású csörendszerű (pneumatikai) tartós nemeshangu orgonákat szállít. 38 év óta 1600 orgonát — köztük a király orgonáját amely mű 80 változatú és villanyerőre van berendezve — szállított. — Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat lelkiismeretes pontossággal teljesít

☒ Tervezeteket és mintarajzokat ☒
☒ kívánatra díjmentesen küld. ☒

Pontos és legjobb **órák** 5 évi jótállásra!

Egyházi szentédények, úrvacsora-kelyhek, keresztelő kannák ollári gyertyatartók borkanecók. Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, china-ezüst disztárgyak részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műórás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Boros nyomda, Rákosliget Budapest mellett.